

DO PIS

ADRESÁT: Ministerstvo financí ČR, („MFČR“) Mgr. Ing. Zdeněk Husták, Mgr. Libuše Palečková
ODESÍLATE: Complex, s.r.o., („Complex“), JUDr. Jiří Heneberk
DATUM: 22. června 2006
PŘEDMĚT: Zprostředkování a poradenství na finančním trhu

Vážení,

v souvislosti s uveřejněním konzultačního materiálu MFČR „Zprostředkování a poradenství na finančním trhu“ (ZPFT) a výzvou k veřejné diskusi si Vám dovoluujeme zaslat naše odpovědi na některé z našich otázek.

S ohledem na rozsah problematiky jsem se soustředili na zodpovězení těch dotazů, kde můžeme přispět našimi vlastními zkušenostmi v dané oblasti. Ve zbytku zásadně souhlasíme s naznačenými koncepty MFČR. Odpovědi jsou strukturovány v souladu s členěním konzultačního materiálu ZPFT.

Odpovědi na diskutované otázky

Bod 2.3 , otázka číslo 10.: Obvykle je poradenství poskytováno společně se zprostředkováním. Poradenství bývá poskytnuto zdarma, odměnou poradce-zprostředkovatele je distribuční poplatek sjednaný s poskytovatelem finančního produktu (který má obvykle kryt i finanční radu). Zpravidla je tento poplatek již zohledněn v konečné ceně finančního produktu.

V praxi se lze setkat s tím, že v rámci struktury broker broker-poolu existuje forma sdružení zprostředkovatelů a poradců, která se dle našeho názoru může dotýkat etických pravidel. Jde o případ, kdy zákazníkům je marketingově poměrně důsledně komunikováno, že jen finanční poradenství za úplatu jim zajistí odpovědné poskytnutí poradenské služby. Poradenství zdarma je označováno jako zjevná distribuce předem vybraných produktů, bez ohledu na zájmy zákazníka. Po poskytnutí konkrétní finanční rady ovšem poradce odkazuje zákazníka na zprostředkovatele z broker-poolu, který již údajně poskytuje své služby údajně zdarma, přičemž se však poměrně důsledně zakrývá skutečnost zprostředkovatelské odměny hrazené zprostředkovateli poskytovatelem finančního produktu v konečném důsledku samozřejmě na vrub zákazníka.

Dále je třeba minimalizovat riziko, že přestože broker-pooly znamenají zpravidla zásadnější rozpouštění nákladů zprostředkovatelů a poradců, zákazníkům je naopak prezentována struktura broker-poolu jako profesionálnější a komplexnější zázemí, a tedy odůvodňující dražší služby.

Lze tedy jen doporučit, aby broker-pooly měly povinnost zamezovat případnému střetu zájmů a informovat zákazníky pravdivě a úplně o podstatě struktury broker-poolu s ohledem na výše uvedená rizika (souladu s principem MiFID identify-manage-disclose).

Bod 3.3, otázka 12., 13.: Odborné kvality mnohých poradců a zprostředkovatelů nedosahují dle našeho povědomí dostatečné úrovně. S ohledem na to, že aktuální regulace stanoví poměrně různé podmínky pro absolvování potřebných školení či zkoušek, lez jen doporučit, aby byla zvážena vhodnost sjednocení pravidel pro poradenství a distribuci. V případě ponechání prověření kvalifikace na oborových sdruženích doporučujeme, aby funkčnost přezkušování byla podrobena dohledu regulátora.

Bod 4.4, otázka 17.: Členění je odůvodnitelné, ovšem za předpokladu účinného kontrolního systému na posouzení splnění kvalifikační kritérií, jak již bylo naznačeno výše.

Dále je třeba zvážit skutečnou praktickou podobu výkonu zprostředkování, kdy ve skutečnosti bude obvykle očekávána a typicky i poskytnuta určitá forma porady. Je pak otázkou, zda nehrozí riziko, že poskytovatelé poradenství s ohledem na nižší nároky bude poskytovat poradenství skrytě v rámci zprostředkování. Pro úplnost je třeba brát v potaz i souvislost s povolením pro investiční poradenství v souladu MiFID.

Bod 4.4, otázka 18.: Strukturování lze jen doporučit, obdobně jako funguje u investičních služeb a investičních nástrojů. Zejména s ohledem na různou míru potřebné odbornosti, jak je dále uváděna v konzultačním materiálu v bodě 5. Opět u poradenství odkazujeme na soulad s MiFID.

Bod 5.3: Doporučujeme, aby předmětem akreditace regulátora byly i zkušební materiály a parametry k prověření odbornosti.

Bod 5.3, otázka 21., 22.: Považujeme za správné členění odbornosti a nezbytné úrovně odbornosti dle rozsahu poskytovaných činností. Považujeme za vhodné zvážit větší důraz na členění nikoli dle například zákonné kategorizace produktů, ale zejména na jedné straně v souladu s kategorizací souvisejících rizik a sofistikovanosti produktů (principal protected, pákový efekt) a na straně druhé dle kategorií zákazníků (profesionální, retail, věk apod.).

V souvislosti s naznačeným vývojem regulace nabídky finančních produktů nejen na činnost zprostředkovatelskou či poradenskou považujeme za vhodné vytvořit a podrobit veřejné diskusi kritéria kategorizace finančních produktů, jak byla naznačena výše. Na toto členění produktů by navazovaly regulační požadavky (nutnost a obsah infolistů, povinné body obsažené v infolistech, zvýšena ochrana určitých zákazníků u daných produktů apod.).

Bod 6.4, otázka 27., 29.: Jak již bylo právě uvedeno, považujeme za klíčové rozlišovat specifické kategorie zákazníků a různé úrovně potřebné vynakládané odborné péče. Stejně tak doporučujeme shodnout se na klasifikaci finančních produktů dle kritérií ochrany zákazníka a s tím souvisejícím povinným obsahem informační a poučovací povinnosti (rizika, likvidita, důvody akcelerace, pákový efekt, FPV a GFOCP atd.). V tomto smyslu považujeme za maximálně vhodné prosazení již dříve avizované snahy o nezbytné infolisty produktů zohledňující naznačená kritéria.

Bod 6.4, otázka 31.: Možnost přijímání finančních prostředků nepovažujeme za vhodnou. Jako

vhodnější koncept se nám jeví určitá light-forma kritérií poskytovatele dané finanční služby (OCP jako fyzická osoba apod.).

Bod 6.4, otázka 32.: Považujeme za vhodné, aby byla zavedena v určité míře informační povinnost týkající se údajů o plněních přijatých v souvislosti se zprostředkováním či poradenstvím v souvislosti s poskytnutím služby od třetích osob. Obdobně jako je tomu v určitých případech u investičních služeb. Současně zde lze shledat návaznost na obvyklou povinnost zveřejňování a transparentnost ceníku finančních služeb.

Bod 7.2, otázka 33.: Jeví se jako maximálně vhodné zakázat společnou distribuci regulovaných a neregulovaných finančních či dokonce nefinančních produktů. Variantu jasného rozlišení těchto produktů při komunikaci se zákazníky nepovažujeme za dostatečnou. Z praxe jsou nám známy případy např. u produktu Helvag, že po prezentaci regulovaných produktů, přísném dozoru regulátora a uvedení kompenzace z GFOCP se nenápadně přešlo k investici do produktu Helvag, aniž klient jasně poznal diametrální rozdíl v rizicích. Nemožnost společné distribuce neregulovaných produktů vedle regulovaných považujeme za jediné vhodné řešení.

Bod 7.2, otázka 34.: S ohledem na v EU preferovaný koncept přenášení hlavní míry odpovědnosti na poskytovatele finančního produktu lze jen doporučit jako povinnou součást smluvních vztahů možnost aktivní kontroly ze strany poskytovatele finančního produktu, přístupu ke klientské dokumentaci (investiční dotazníky apod.), a tomu odpovídající povinnosti zprostředkovatele/poradce. Bez nastavení jasných a vymahatelných kontrolních mechanismů by mohla nastat obdobná situace (jako byla např. „nejistota“ konceptu odpovědnosti mezi depozitáři a fondy kolektivního investování po roce 2000).

Považovat vztahy mezi zprostředkovatelem/poradcem a poskytovatelem finančního produktu za outsourcing nereflektuje, že zprostředkování/poradenství znamená rozmach, který je spíše autonomní a nesouvisí primárně se snahou či cílem outsourcingu samotných poskytovatelů finančního produktu.

Vývoj, dle kterého zprostředkovatelé/poradci ponесou až sekundární odpovědnost cítíme jako případnou dramatickou změnu a silný požadavek na rozvinuté compliance mechanismy. Pro tyto případy pseudo-regulačního postavení mezi poskytovatelem finančního produktu a sjednanými zprostředkovateli/poradci je vhodné zvážit zvláštní ustanovení možností náhrady škody.

Bod 9.2, otázka 40., 41.: Otázku licencování či dohlížení profesních organizací považujeme za velice citlivou. Obáváme se spíše kontraproduktivního vývoje. Věříme, že kultivace finančního trhu v ČR povede k tomu, že profesní organizace se čím dál více oproti od politiky „sdružení k boji a lobbyingu“ vůči regulátorovi a začnou zdůrazňovat, prohlubovat a fakticky uplatňovat svou samoregulační roli. Snaha licencovat profesní organizace by naopak mohla ještě více podpořit příklon k prvému možnému důvodu jejich vzniku. V krajním případě dokonce vznik „podzemních“ organizací (například i s rizikem dopadů na hospodářskou soutěž). Považujeme za vhodné se například spíše zamyslet nad vytvořením doporučujícího kodexu a statutu profesních organizací, a to například v návaznosti na předchozí debatu s nimi. Toto bylo dokonce mohlo být impulzem pro jejich obrodný proces i případnou (vhodnou) integraci.

Do předmětu dohledové činnosti regulátora a akreditace pak samozřejmě spadá možnost kontroly profesních organizací, co se týká přenesení odpovědností za organizaci kvalifikačních zkoušek, školení, disciplinárního řízení apod. Co se týká licencování určité specifické možné funkce profesní organizace, nikoli organizace samotné, pak je toto samozřejmě namístě a může to znamenat též krok ke kultivaci samoregulačního prostředí finančního trhu.

Závěr

Vážení, věříme, že naše shora uvedené názory Vám mohou být užitečné. Současně se těšíme na další možnost přispět Vám v rámci snahy o zkvalitňování podmínek finančního trhu.

V úctě

Complex, s.r.o.

Jiří Heneberk
Jednatel